

Περί προσευχής: Αγίου Νείλου του Ασκητού

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

ΠΡΟΣΕΥΧΗ είναι τὸ ἀνέβασμα τοῦ νοῦ στὸ Θεό. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἐργασία πνευματική, ποὺ ἀρμόζει στὴν ἀξία τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ περισσότερο ἀπ’ ὅποιαδήποτε ἄλλη ἀσχολία.

Ἡ προσευχὴ γεννιέται ἀπὸ τὴν πραότητα καὶ τὴν ἀοργησία• φέρνει στὴν ψυχὴ τὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐχαριστία• προφυλάσσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ λύπη καὶ τὴν ἀθυμία.

Ὅπως τὸ ψωμὶ εἶναι τροφὴ τοῦ σώματος καὶ ἡ ἀρετὴ τροφὴ τῆς ψυχῆς, ἔτσι καὶ τοῦ νοῦ τροφὴ εἶναι ἡ πνευματικὴ προσευχή.

Ὅπως ἡ ὄραση εἶναι ἀνώτερη ἀπ’ ὅλες τὶς αἰσθήσεις, ἔτσι καὶ ἡ προσευχὴ εἶναι ἡ πιὸ θεία καὶ ἱερὴ ἀπ’ ὅλες τὶς ἀρετές.

Ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾷ τὸ Θεό, συνομιλεῖ πάντοτε μαζί Του σὰν γιὸς πρὸς πατέρα καὶ

ἀποστρέφεται κάθε ἐμπαθὴ σκέψη.

Ἀφοῦ ἡ προσευχή εἶναι συναναστροφή τοῦ νοῦ μετὰ τὸ Θεό, σὲ ποιὰν ἄραγε κατάσταση θὰ πρέπει νὰ βρίσκεται αὐτός, γιὰ νὰ μπορέσει, χωρὶς νὰ στρέφεται ἄλλου, νὰ πλησιάσει τὸν Κύριό του καὶ νὰ συνομιλεῖ μαζί Του χωρὶς τὴ μεσολάβηση ἄλλου;

Ἄν ὁ Μωυσῆς, προσπαθώντας νὰ πλησιάσει τὴ φλεγόμενη βάτο, ἐμποδιζόταν, ὥπου ἔβγαλε τὰ σανδάλια ἀπὸ τὰ πόδια του, ἐσύ, ποὺ θέλεις νὰ δεῖς τὸ Θεὸ καὶ νὰ συνομιλήσεις μαζί Του, δὲν θὰ πρέπει νὰ βγάλεις καὶ νὰ πετάξεις ἀπὸ πάνω σου κάθε ἁμαρτωλὸ λογισμό;

Ὅλος ὁ πόλεμος ἀνάμεσα σ' ἐμᾶς καὶ τοὺς ἀκάθαρτους δαίμονες δὲν γίνεται γιὰ τίποτ' ἄλλο παρὰ γιὰ τὴν πνευματικὴ προσευχή. Γιατί σ' αὐτοὺς εἶναι πολὺ ἐχθρική καὶ ἐνοχλητικὴ ἡ προσευχή, ἐνῶ σ' ἐμᾶς εἶναι πρόξενος σωτηρίας, τερπνὴ καὶ εὐχάριστη.

Τί θέλουν οἱ δαίμονες νὰ ἐνεργοῦν μέσα μας; Γαστριμαργία, πορνεία, φιλαργυρία, ὀργή, μνησικακία καὶ τὰ λοιπὰ πάθη, γιὰ νὰ παχυνθεῖ ὁ νοῦς ἀπ' αὐτὰ καὶ νὰ μὴν μπορέσει νὰ προσευχηθεῖ σωστά. Γιατί ὅταν ὑπερισχύσουν τὰ ἄλογα πάθη, δὲν τὸν ἀφήνουν νὰ κινεῖται λογικά.

Μὴ νομίζεις ὅτι ἀπέκτησες ἀρετὴ, ἂν προηγουμένως δὲν ἀγωνίστηκες γι' αὐτὴν μέχρι αἵματος. Γιατί, κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο (Ἐφ. 6:11), πρέπει ν' ἀντιστεκόμαστε στὴν ἁμαρτία μέχρι θανάτου, μετὰ ἀγωνιστικότητα καὶ ἄμεμπτο τρόπο.

Δὲν μπορεῖ ὁ δεμένος νὰ τρέξει. Οὔτε ὁ νοῦς, ποὺ δουλεύει σὰν σκλάβος σὲ κάποιο πάθος, θὰ μπορέσει νὰ κάνει ἀληθινὴ προσευχή. Γιατί σύρεται καὶ γυρίζει ἐδῶ κι ἐκεῖ ἀπὸ τὴν ἐμπαθὴ σκέψη καὶ δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ ἀτάραχος.

Δὲν θὰ κατορθώσεις νὰ προσευχηθεῖς καθαρά, ἂν ἀνακατεύεις μετὰ ὑλικά πράγματα καὶ ταραζέσεις μετὰ ἀδιάκοπες φροντίδες. Γιατί προσευχὴ σημαίνει ἀπαλλαγὴ ἀπὸ κάθε μέριμνα.

Ἐάν θέλεις νὰ προσευχηθεῖς, ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ τὸ Θεό, ποὺ δωρίζει τὴν ἀληθινὴν προσευχὴν σ' ὅποιον ἐπιμένει ἀκούραστα στὸν ἀγῶνα τῆς προσευχῆς. Νὰ Τὸν ἐπικαλεῖσαι, λοιπόν, λέγοντας • «ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου» (Μάτθ. 6:9)• δηλαδή, ἃς ἔρθει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ ὁ Μονογενὴς Σου Υἱός. Γιατί αὐτὸ μᾶς δίδαξε ὁ Χριστός, λέγοντάς μας πὼς πρέπει νὰ προσκυνοῦμε καὶ νὰ λατρεύουμε τὸν Θεὸ Πατέρα «μὲ τὴ δύναμη τοῦ Πνεύματος, ποὺ φανερῶνει τὴν ἀλήθεια» (Ἰω. 4:24).

Πρῶτα-πρῶτα προσευχήσου ν' ἀποκτήσεις δάκρυα, γιὰ νὰ μαλακώσεις μὲ τὸ πένθος τὴν ἀγριότητα τῆς ψυχῆς σου. Εὐκόλα τότε θὰ ὁμολογήσεις μὲ εἰλικρίνεια, ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, τὶς ἁμαρτίες ποὺ διέπραξες, καὶ θὰ λάβεις ἀπ' Αὐτὸν τὴν ἄφεση.

Νὰ χρησιμοποιεῖς τὰ δάκρυα γιὰ νὰ πετύχεις κάθε αἵτημά σου. Γιατί χαίρεται πολὺ ὁ Κύριος, ὅταν προσεύχεσαι μὲ δάκρυα.

Ἐάν στὴν προσευχή σου χύνεις πηγὲς δακρύων, μὴν ὑπερηφανεύεσαι πὼς εἶσαι τάχα ἀνώτερος ἀπὸ τοὺς πολλούς. Δὲν εἶναι δικό σου κατόρθωμα αὐτό, ἀλλὰ βοήθεια γιὰ τὴν προσευχή σου ἀπὸ τὸν Κύριο, γιὰ νὰ μπορέσεις ἔτσι νὰ ἐξομολογηθεῖς πρόθυμα τὶς ἁμαρτίες σου καὶ νὰ Τὸν ἐξευμενίσεις.

Ὅταν νομίσεις πὼς δὲν ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ δάκρυα στὴν προσευχή σου γιὰ τὶς ἁμαρτίες σου, νὰ ἀναλογιστεῖς πόσο πολὺ ἔχεις ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὸ Θεό, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶσαι διαρκῶς κοντὰ Του• καὶ τότε θὰ κλάψεις μὲ μεγαλύτερη θέρμη.

Πράγματι, ἂν ἔχεις ἐπίγνωση τῆς καταστάσεώς σου, θὰ πενθήσεις μ' εὐχαρίστηση, ἐλεεινολογώντας τὸν ἑαυτό σου καὶ λέγοντας ὅπως ὁ προφῆτης Ἡσαΐας: «Πῶς, ἐνῶ εἶμαι ἀκάθαρτος καὶ γεμάτος ἀπὸ πάθη, τολμῶ νὰ παρουσιάζομαι μπροστὰ στὸν Παντοδύναμο Κύριο;» (πρβλ. Ἠσ. 6: 5).

Ἐάν θέλεις νὰ προσεύχεσαι ἀξιέπαινα, νὰ ἀρνεῖσαι τὸν ἑαυτό σου κάθε στιγμή• κι ἂν ὑποφέρεις πολλὰ δεινὰ, νὰ στοχαστεῖς τὴν ἀνακούφιση ποὺ θὰ βρεῖς, ὅταν καταφύγεις στὴν προσευχή.

Ἐάν λαχταρᾷς νὰ προσευχηθεῖς ὅπως πρέπει, μὴ λυπήσεις κανέναν ἄνθρωπο. Διαφορετικὰ ἄδικα προσεύχεσαι.

Ὅσα κάνεις ἐναντίον κάποιου ἀδελφοῦ, ποὺ σ' ἔχει ἀδικήσει, ὅλα θὰ σοῦ γίνουν ἐμπόδιο στὸν καιρὸ τῆς προσευχῆς.

«Ἄφησε τὸ δῶρο σου», λέει ὁ Χριστός, «μπροστὰ στὸ θυσιαστήριο καὶ πήγαινε πρῶτα νὰ συμφιλιωθεῖς μὲ τὸν ἀδελφό σου, καὶ μετὰ ἔλα καὶ προσευχήσου χωρὶς

ταραχή» (πρβλ. Μάτθ. 5:24). Γιατί ἡ μνησικακία θαμπώνει τὸ λογικὸ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ προσεύχεται, καὶ σκοτίζει τὶς προσευχές του.

Ἐκεῖνοι ποὺ προσεύχονται, ἀλλὰ συσσωρεύουν μέσα τοὺς λύπες καὶ μνησικακίες, μοιάζουν μὲ ἀνθρώπους ποὺ ἀντλοῦν νερὸ ἀπ' τὸ πηγάδι καὶ τὸ ἀδειάζουν σὲ τρύπιο πιθάρι.

Μὴν ἀγαπᾶς τὰ πολλὰ λόγια καὶ τὴν ἀνθρώπινη δόξα. Διαφορετικά, ὅχι πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη σου, ἀλλὰ μπροστὰ στὰ μάτια σου θὰ σὲ ἐπιβουλεύονται οἱ δαίμονες καὶ θὰ χαίρονται μαζί σου στὸν καιρὸ τῆς προσευχῆς, καθὼς εὐκόλα τότε θὰ σὲ παρασύρουν καὶ θὰ σὲ δελεάζουν μὲ ἀλλόκοτους λογισμούς.

Ἄν θέλεις νὰ προσεύχεσαι καθαρὰ, μὴν ὑποχωρήσεις σὲ καμιὰ σαρκικὴ ἀπαίτηση, καὶ δὲν θὰ ἔχεις στὴν ὥρα τῆς προσευχῆς κανένα σύννεφο νὰ σὲ σκοτίζει.

Μὴν ἀποφεύγεις τὴ φτώχεια καὶ τὴ θλίψη, γιατί αὐτὲς κάνουν ἀνάλαφρη τὴν προσευχή.

Πρόσεχε! Στέκεσαι ἀληθινὰ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς, ἢ μήπως νικιέσαι ἀπ' τὸν ἀνθρώπινο ἔπαινο κι αὐτὸν ἐπιδιώκεις μὲ τὸ νὰ κάνεις πολλές καὶ μεγάλες προσευχές;

Νὰ προσεύχεσαι ὅχι φαρισαϊκὰ ἀλλὰ τελωνικά, γιὰ νὰ δικαιωθεῖς κι ἐσὺ ἀπὸ τὸν Κύριο.

Ἐπαινος τῆς προσευχῆς δὲν εἶναι ἡ ποσότητα ἀλλὰ ἡ ποιότητα. Αὐτὸ γίνεται φανερὸ ἀπὸ τὴν παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου καὶ ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ Χριστοῦ: «Ὅταν προσεύχεστε, μὴ φλυαρεῖτε ὅπως οἱ εἰδωλολάτρες, ποὺ νομίζουν ὅτι μὲ τὴν πολυλογία τους θὰ εἰσακουστοῦν» (Μάτθ. 6: 7).

Μὴν προσεύχεσαι μόνο μὲ ἐξωτερικὰ σχήματα, ἀλλὰ νὰ προτρέπεις τὸ νοῦ σου νὰ συναισθάνεται τὸ ἔργο τῆς προσευχῆς μὲ πολὺ φόβο.

Εἴτε μόνος σου εἴτε μαζί μὲ ἀδελφοὺς προσεύχεσαι, ἀγωνίσου νὰ προσεύχεσαι ὅχι ἀπὸ συνήθεια, ἀλλὰ μὲ συναίσθηση.

Συναίσθηση προσευχῆς σημαίνει συγκέντρωση τοῦ νοῦ μὲ εὐλάβεια, μὲ κατάνυξη, μὲ στεναγμοὺς μυστικὸς καὶ μὲ πόνο ψυχῆς, ποὺ συνοδεύει τὴν ἐξομολόγηση τῶν ἁμαρτιῶν μας.

Νὰ στέκεσαι ὑπομένοντας τὸν κόπο, νὰ προσεύχεσαι μὲ ἔνταση καὶ ἐπιμονὴ καὶ ν' ἀποστρέφεις τὶς φροντίδες καὶ τὶς σκέψεις ποὺ σοῦ ἔρχονται. Γιατί σὲ ταραζοῦν καὶ σὲ θορυβοῦν, γιὰ νὰ παραλύσουν τὴ δύναμη καὶ τὴν ἐντάσῃ σου.

Ἄν εἶσαι ὑπομονετικός, θὰ προσεύχεσαι πάντα μὲ χαρά. Ἀγωνίσου νὰ κρατήσεις τὸ νοῦ σου τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς κουφὸ καὶ ἄλαλο. Ἔτσι μόνο θὰ μπορέσεις νὰ προσευχηθεῖς.

Ἡ ψαλμωδία καταπραΰνει τὰ πάθη καὶ γαληνεύει τὶς ἄτακτες κινήσεις τοῦ σώματος. Γι' αὐτὸ νὰ ψάλλεις μὲ συναίσθηση καὶ κοσμιότητα• καὶ θὰ μοιάζεις ἔτσι μὲ ἀετόπουλο ποὺ πετάει στὰ ὕψη.

Ἄν δὲν ἔλαβες ἀκόμα χάρισμα προσευχῆς ἢ ψαλμωδίας, ζήτησέ το μὲ ἐπιμονὴ καὶ θὰ τὸ λάβεις.

Ὁ διάβολος φθονεῖ πολὺ τὸν ἄνθρωπο ποὺ προσεύχεται, καὶ χρησιμοποιεῖ κάθε τέχνασμα, προκειμένου νὰ πλήξει τὸ σκοπὸ του. Ἔτσι, ὅταν δοῦν οἱ δαίμονες ὅτι εἶσαι πρόθυμος νὰ προσευχηθεῖς ἀληθινά, σοῦ θυμίζουν κάποια δῆθεν ἀναγκαῖα πράγματα. Σὲ λίγο ὅμως σὲ κάνουν νὰ τὰ ξεχάσεις καὶ σὲ σπρώχνουν νὰ τὰ ἀναζητήσεις. Κι ἐπειδὴ δὲν τὰ θυμᾶσαι, στενοχωριέσαι καὶ λυπᾶσαι. Ὅταν ξανασταθεῖς στὴν προσευχή, σοῦ ὑπενθυμίζουν πάλι ἐκεῖνα ποὺ ἔψαχνες, γιὰ νὰ στραφεῖ ξανὰ ὁ νοῦς σ' αὐτὰ καὶ νὰ χάσει τελικὰ τὴν καρποφόρα προσευχή.

Στὴν ὥρα τῆς προσευχῆς ἡ μνήμη σου φέρνει ἢ φαντασίες παλαιῶν πραγμάτων ἢ καινούργιες φροντίδες ἢ τὸ πρόσωπο ἐκείνου ποὺ σ' ἔχει λυπήσει. Φύλαγε λοιπὸν καλὰ τὴ μνήμη σου, γιὰ νὰ μὴ σοῦ παρουσιάζει τὶς δικές της ὑποθέσεις. Καὶ νὰ παρακινεῖς συνεχῶς τὸν ἑαυτὸ σου νὰ συνειδητοποιεῖ μπροστὰ σὲ ποιὸν βρίσκεται. Γιατί εἶναι πολὺ φυσικὸ γιὰ τὸ νοῦ νὰ παρασύρεται εὐκόλα ἀπὸ τὴ μνήμη στὸν καιρὸ τῆς προσευχῆς.

Ἡ προσοχὴ τοῦ νοῦ ποὺ προσπαθεῖ νὰ βρεῖ προσευχή, θὰ βρεῖ προσευχή. Γιατί ἡ προσευχὴ ἀκολουθεῖ ὅσο τίποτε ἄλλο τὴν προσοχή. Ἄς φροντίσουμε, λοιπόν, μὲ προθυμία ν' ἀποκτήσουμε τὴν προσοχή.

Ἄλλοτε, μὲ τὸ ποὺ θὰ σταθεῖς στὴν προσευχή, μπορεῖς ἀμέσως νὰ συγκεντρωθεῖς καὶ νὰ προσευχηθεῖς καλὰ• κι ἄλλοτε πάλι θὰ κοπιᾶσεις πολὺ χωρὶς νὰ πετύχεις τὸ σκοπὸ σου. Αὐτὸ συμβαίνει γιὰ νὰ ζητήσεις μὲ περισσότερη ζέση τὴν προσευχή• κι ἀφοῦ τὴ λάβεις, νὰ τὴν ἔχεις ἀναφαίρετο κατόρθωμα.

Νὰ ξέρεις πῶς οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μᾶς παροτρύνουν σὲ προσευχή καὶ στέκονται μαζί μας καὶ χαίρονται καὶ προσεύχονται γιὰ μᾶς. Ἄν λοιπὸν ἀμελήσουμε καὶ δεχθοῦμε

τούς λογισμούς που μάς υποβάλλουν οι δαίμονες, πολύ παροργίζουμε τους αγγέλους. Γιατί, ενώ αυτοί τόσο πολύ αγωνίζονται για μάς, εμεῖς οὔτε για τὸν ἑαυτό μας δὲν θέλουμε νὰ ἰκετεύσουμε τὸ Θεό, ἀλλὰ, περιφρονώντας τὴν ὑπηρεσία τους καὶ ἐγκαταλείποντας τὸν Κύριό τους καὶ Θεό, συνομιλοῦμε μὲ ἀκάθαρτους δαίμονες.

Πραγματικὴ προσευχὴ κάνει ἐκεῖνος που προσφέρει πάντα στὸ Θεὸ ὡς θυσία τὴν πρώτη του σκέψη.

Μὴν προσεύχεσαι νὰ γίνουν τὰ θελήματά σου, γιατί ὅπωςδήποτε δὲν συμφωνοῦν μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ• ἀλλὰ μάλλον, καθὼς διδάχθηκες, λέγε στὴν προσευχή σου: «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου» (Μάτθ. 6:10). Καὶ γιὰ κάθε πράγμα αὐτὸ νὰ ζητᾷς ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ γίνῃ τὸ θέλημά Του, γιατί Αὐτὸς θέλει τὸ καλὸ καὶ τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς σου• ἐνῶ ἐσὺ ὅπωςδήποτε δὲν ζητᾷς πάντοτε τὸ συμφέρον σου.

Πολλὲς φορὲς ζήτησα μὲ τὴν προσευχὴ ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ μοῦ γίνῃ κάτι που νόμιζα καλὸ. Καὶ ἐπέμενα παράλογα νὰ τὸ ζητῶ, βιάζοντας τὸ θεῖο θέλημα. Δὲν ἄφηνα τὸ Θεὸ νὰ οἰκονομήσῃ ὅ,τι Αὐτὸς γνώριζε ὡς δικό μου συμφέρον. Καὶ λοιπὸν, ἀφοῦ ἔλαβα ὅ,τι ζητοῦσα, στενοχωρήθηκα ὕστερα πολὺ, που δὲν εἶχα παρακαλέσει νὰ γίνῃ μάλλον τὸ θέλημά Του. Γιατί δὲν μοῦ ἦρθε τὸ πράγμα ἔτσι ὅπως τὸ νόμιζα.

Τί εἶναι ἀγαθό, παρὰ ὁ Θεός; Σ' Αὐτὸν λοιπὸν ἅς ἀναθέσουμε ὅλα μας τὰ ζητήματα, καὶ θὰ πᾶνε καλά. Γιατί ὁ ἀγαθὸς ὅπωςδήποτε χορηγεῖ καὶ ἀγαθὲς δωρεές.

Στὴν προσευχή σου νὰ ζητᾷς μόνο τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τὴν ἀρετὴ καὶ τὴ θεία γνώση. Καὶ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα θὰ σοῦ προστεθοῦν.

Ἀνάθεσε μὲ ἐμπιστοσύνη στὸ Θεὸ τὶς ἀνάγκες τοῦ σώματός σου, κι αὐτὸ θὰ φανερώσῃ πὼς Τοῦ ἀναθέτεις καὶ τὶς ἀνάγκες τοῦ πνεύματος.

Ν' ἀγωνίζεσαι, ὥστε νὰ μὴ ζητήσεις τὸ κακὸ κανενὸς στὴν προσευχή σου, γιὰ νὰ μὴν γκρεμίσεις ὅ,τι χτίζεις, κάνοντας σιχαμερὴ τὴν προσευχή σου.

Ὁ χρεοφειλέτης τῶν μυρίων ταλάντων τῆς εὐαγγελικῆς παραβολῆς ἅς σοῦ γίνῃ παράδειγμα. Ἄν δὲν συγχωρέσεις αὐτὸν που σ' ἔβλαψε, οὔτ' ἐσὺ θὰ πετύχεις τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν σου. Γιατί λέει τὸ Εὐαγγέλιο γιὰ τὸν χρεωφειλέτη τῶν μυρίων ταλάντων, που δὲν συγχωροῦσε τὸν δικό του χρεώστη, ὅτι «τὸν παρέδωσε στοὺς βασανιστές» (Μάτθ.18:24-35).

Καλὸ εἶναι νὰ μὴν προσεύχεσαι μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό σου, ἀλλὰ καὶ γιὰ κάθε συνάνθρωπό σου, ὥστε νὰ μιμηθεῖς ἔτσι τὸν ἀγγελικὸ τρόπο προσευχῆς.

Μὴ θλίβεσαι, ἂν δὲν παίρνεις ἀμέσως ἀπὸ τὸ Θεὸ ὅ,τι ζητᾷς. Γιατί θέλει νὰ σ'

εὐεργετήσῃ περισσότερο μὲ τὸ νὰ ὑπομένῃς καρτερικὰ στὴν προσευχή. Τί ἄνωτερο ὑπάρχει, ἀλήθεια, ἀπὸ τὸ νὰ συναναστρέφῃς τὸ Θεὸ καὶ νὰ συνομιλεῖς μαζί Του;

Ὁ Κύριος, θέλοντας νὰ διδάξῃ τοὺς μαθητὲς Του ὅτι πρέπει πάντοτε νὰ προσεύχονται καὶ νὰ μὴν ἀποθαρρύνονται, τοὺς διηγήθηκε μιὰ σχετικὴ παραβολὴ (Λούκ. 18:1-8). Σ' αὐτὴ τὴν παραβολὴ κάποιος ἄδικος δικαστὴς εἶπε γιὰ μιὰ χήρα γυναῖκα, ποὺ ζητοῦσε ἐπίμονα τὸ δίκιο της: «Ἄν οὔτε τὸ Θεὸ φοβᾶμαι οὔτε τοὺς ἀνθρώπους ντρέπομαι, ὅμως, ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ γυναῖκα μὲ ἐνοχλεῖ συνεχῶς, ζητώντας τὸ δίκιο της, θὰ τῆς τὸ δώσω». Καὶ ὁ Κύριος κατέληξε στὸ συμπέρασμα: «Ἔτσι καὶ ὁ Θεὸς θὰ ἐκπληρώσῃ σύντομα τὸ θέλημα αὐτῶν ποὺ τὸν παρακαλοῦν νύχτα-μέρα». Γι' αὐτό, λοιπόν, κι ἐσὺ μὴ χάνεις τὸ θάρρος σου καὶ μὴ στενοχωριέσαι, ἐπειδὴ δὲν ἔλαβες. Γιατί θὰ λάβεις ἀργότερα. Νὰ εἶσαι χαρούμενος καὶ νὰ ἐπιμένεις, ὑπομένοντας τὸν κόπο τῆς ἁγίας προσευχῆς.

Νὰ παραβλέπῃς τὶς ἀνάγκες τοῦ σώματος ὅταν προσεύχεσαι, γιὰ νὰ μὴ χάσεις τὸ μέγιστο κέρδος τῆς προσευχῆς σου ἀπὸ τὸ τσίμπημα ἐνὸς κουνουπιοῦ ἢ τὴν ἐνόχληση μίας μύγας.

Ἄν ἔχεις ἐπιμέλεια στὴν προσευχή, νὰ ἐτοιμάζεσαι γιὰ ἐπιθέσεις δαιμόνων καὶ νὰ ὑπομένῃς μὲ γενναιότητα τὰ χτυπήματά τους. Γιατί θὰ ὀρμήσουν ἐπάνω σου σὰν ἄγρια θηρία, γιὰ νὰ σὲ ταλαιπωρήσουν.

Ἐκεῖνος ποὺ ὑποφέρει τὰ λυπηρά, θὰ ἐπιτύχει καὶ τὰ χαρμόσινα. Κι ἐκεῖνος ποὺ ἐγκαρτερεῖ στὰ δυσάρεστα, θὰ ἀπολαύσῃ καὶ τὰ εὐχάριστα.

Μὴ φανταστεῖς κανένα σχῆμα γιὰ τὸ Θεὸ ὅταν προσεύχεσαι, μήτε νὰ ἐπιτρέψῃς νὰ τυπωθεῖ κάποια μορφή στὸ νοῦ σου, ἀλλὰ πλησίασε μὲ ἄϋλο τρόπο τὸν ἄϋλο Θεό.

Μὴν ἐπιθυμήσῃς νὰ δεῖς μὲ τὰ μάτια τοῦ σώματός σου ἀγγέλους ἢ δυνάμεις ἢ τὸ Χριστό, μὴν τυχὸν καὶ χάσεις ἐντελῶς τὸ μυαλό σου καὶ δεχθεῖς ἔτσι λύκο ἀντὶ γιὰ βοσκὸ καὶ προσκυνήσῃς τοὺς ἐχθροὺς δαίμονες.

Φυλάξου ἀπὸ τὶς παγίδες τῶν δαιμόνων. Γιατί συμβαίνει, ἐκεῖ ποὺ προσεύχεσαι ἥσυχά καὶ καθαρὰ, ξαφνικὰ νὰ σοῦ παρουσιάσουν κάποια παράξενη μορφή, γιὰ νὰ σὲ ὀδηγήσουν στὴν ὑπερηφάνεια, καθὼς θὰ ὑποθέσῃς ὅτι ἐκεῖ βρίσκεται τὸ θεῖο. Τὸ θεῖο ὅμως εἶναι ἄϋλο καὶ χωρὶς σχῆμα.

Φρόντισε νὰ ἔχεις πολλὴ ταπεινοφροσύνη καὶ ἀνδρεία, καὶ δὲν θ' ἀγγίξει τὴν ψυχὴ σου δαιμονικὴ ἐπήρεια. Οἱ ἄγγελοι ἀοράτως θὰ διώξουν μακριὰ ὅλη τὴν ἐνέργεια τῶν δαιμόνων.

Όταν μεταχειριστεί ὁ παμπόνηρος δαίμονας πολλὰ μέσα καὶ δὲν μπορέσει νὰ ἐμποδίσει τὴν προσευχὴ τοῦ δικαίου, τότε ἀποσύρεται γιὰ λίγο. Μὰ τὸν ἐκδικεῖται ἀργότερα, σπρώχνοντάς τον στὴν ὀργή, γιὰ νὰ ἐξαφανίσει τὴν ἐξαίρετη ἐσωτερικὴ κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε μὲ τὴν προσευχή, ἢ ἐρεθίζοντάς τον σὲ σαρκικὴ ἡδονή, γιὰ νὰ μολύνει τὴν ψυχὴ του.

Όταν προσευχηθεῖς ὅπως πρέπει, νὰ περιμένεις πειρασμούς. Στάσου λοιπὸν γενναία, γιὰ νὰ διατηρήσεις τὸν καρπὸ τῆς προσευχῆς. Γιατί ἐξαρχῆς σ' αὐτὸ ἔχεις ταχθεῖ, νὰ ἐργάζεσαι τὴν προσευχὴ καὶ νὰ φυλάττεις τοὺς καρπούς της (Πρβλ. Γέν. 2:15). Ἀφοῦ ἐργαστεῖς, λοιπόν, μὴν ἀφήσεις ἀφύλαχτο ὅ,τι κέρδισες • διαφορετικὰ, δὲν ὠφελήθηκες καθόλου ἀπὸ τὴν προσευχή σου.

Ἄν προσεύχεσαι θεάρεστα, θὰ σὲ βροῦν τέτοιες δοκιμασίες, ὥστε νὰ νομίσεις πὼς εἶναι δίκαιο νὰ θυμώσεις. Δὲν ὑπάρχει ὅμως καθόλου δικαιολογημένος θυμὸς ἐναντίον του πλησίον. Ἄν καλοεξετάσεις τὴν ὑπόθεση, θὰ βρεῖς πὼς εἶναι δυνατὸ καὶ χωρὶς θυμὸ νὰ διευθετηθεῖ τὸ ζήτημα. Μεταχειρίσου, λοιπόν, κάθε τρόπο γιὰ νὰ μὴ θυμώσεις.

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, συμπάσχοντας μὲ τὴν ἀσθένειά μας, ἔρχεται σ' ἐμᾶς, μολονότι εἵμαστε ἀκάθαρτοι ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὶς ἁμαρτίες. Κι ἂν βρεῖ τὸ νοῦ νὰ προσεύχεται εἰλικρινὰ μόνο σ' Αὐτό, κυριαρχεῖ πάνω του, ἐξαφανίζει ὅλη τὴ φάλαγγα τῶν πονηρῶν λογισμῶν καὶ σκέψεων, ποὺ τὸν περικυκλώνουν, καὶ τὸν προτρέπει στὸν ἔρωτα τῆς πνευματικῆς προσευχῆς.

Ἐχεις πόθο νὰ προσευχηθεῖς; Γίνε νεκρὸς γιὰ τὴ γῆ. Ἔχε παντοτινὰ πατρίδα τὸν οὐρανὸ -ὄχι μὲ λόγια, ἀλλὰ μὲ ζωὴ ἀγγελικὴ καὶ μὲ γνώση θεϊκὴ. Ἀπαρνήσου τὰ πάντα, γιὰ νὰ κληρονομήσεις τὸ πᾶν.

Ἄν εἶσαι πραγματικὸς θεολόγος, θὰ προσεύχεσαι ἀληθινά. Κι ἂν προσεύχεσαι ἀληθινά, εἶσαι πραγματικὸς θεολόγος.

Μακάριος ὁ νοῦς, ποὺ στὸν καιρὸ τῆς προσευχῆς δὲν σχηματίζει μέσα του καμιὰν ἀπολύτως μορφὴ. Μακάριος ὁ νοῦς, ποὺ προσεύχεται ἀπερίσπαστα καὶ ἀποκτᾷ διαρκῶς περισσότερὸ πόθο γιὰ τὸ Θεό. Μακάριος ὁ νοῦς, ποὺ στὸν καιρὸ τῆς προσευχῆς γίνεται ἄυλος κι ἐλεύθερος ἀπ' ὅλα. Μακάριος ὁ νοῦς, ποὺ στὸν καιρὸ τῆς προσευχῆς μένει ἀνεπηρέαστος ἀπὸ κάθε πράγμα.

Ἄν στὸν καιρὸ τῆς προσευχῆς σου νιώσεις χαρὰ μεγαλύτερη ἀπὸ κάθε ἄλλη χαρά, τότε πράγματι βρῆκες τὴν ἀληθινὴν προσευχή.

**Αγίου Νείλου του Ασκητού - Εκ του ιστοτόπου της Ιεράς Μητροπόλεως
Σερρών και Νιγρίτης “Περί προσευχής: Αγίου Νείλου του Ασκητού”**